

Možnosti výchovně-vzdělávací péče o sluchově postižené v ČR

Situace po roce 1991 (dosud)- posun v možnostech vzdělávání SP

- Integrace do běžných škol
- Právo sluchově postižených na vzdělávání prostřednictvím nebo pomocí znakového jazyka
- Zřizování nových škol pro SP (včetně soukromých škol)
- Vytvoření podmínek pro metodu bilingválního vzdělávání
- Rozšíření nabídky na sekundárním stupni vzdělávání o nové maturitní i nematuritní obory vhodné pro SP
- Vydávání odborných publikací se surdopedickou problematikou
- Vydávání učebnic a učebních textů pro sluchově postižené žáky a metodických materiálů pro učitele (na různých nosičích)
- Zkvalitnění odborné a pedagogické přípravy a připravenosti učitelů žáků se SP
- Vytvoření podmínek SP pro vysokoškolské studium

Možnosti:

- Integrace do běžných školských zařízení
- Vzdělávání ve školách pro sluchově postižení

Mateřské školy pro sluchově postižené

- úzká spolupráce školy s SPC
- **doporučená docházka** alespoň poslední rok před nástupem do základní školy

Specifické úkoly mateřské školy

- navazování komunikace
- tvoření a rozvíjení hlasu
- rozvíjení zrakového vnímání
- rozvoj hmatového vnímání, motoriky
- reedukace či edukace sluchu
- rozvíjení řeči od nejranějšího věku a snaha vytvořit u dětí kladný vztah k mluvení
- začátky čtení pomocí globální metody
- dosažení funkční komunikace

Základní školy pro sluchově postižené

- volba vzdělávacího programu je plně v kompetenci **ředitele školy**, který zohlední při vypracování **školního vzdělávacího programu**
- přístup ke vzdělávání mohou školy zvolit:

- **povinná školní docházka může být** pro žáky se sluchovým postižením **prodloužena o jeden rok**, tedy *desetiletá* (školný zákon č. **561/2004** Sb., vyhláška č. **73/2005** Sb.)

Střední školy pro sluchově postižené

Maturitní obory

- Střední škola pro sluchově postižené ve Valašském Meziříčí, obor: **elektronické počítačové systémy**
- Střední pedagogická škola pro sluchově postižené, Hradec Králové obor: **předškolní a mimoškolní pedagogika**
- **Gymnázium** pro sluchově postižené, Praha
- Střední škola pro sluchově postižené, Praha (Výmolova) – obor: **asistent zubního technika**
- Střední odborná škola pro sluchově postižené, Praha (Holečkova) – obor: **hotelnictví - turismus, nebo nástavbové studium – obor: společné stravování**
- Střední škola pro sluchově postižené a Odborné učiliště v Brně – obory: **informatika v ekonomice a oděvnictví**
- Střední odborné učiliště pro sluchově postižené v Hradci králové – tříleté nástavbové studium oboru dřevařská a nábytkářská výroba

Nematuritní obory

Střední odborná učiliště

- kuchař, cukrářská výroba, pekař, prodavač a výrobce lahůdek, krejčí, zámečnick, malíř interiérů, zahradník, operátor skladování
- Praha, Brno, Olomouc, Hradec Králové, Ostrava, Valašské Meziříčí)

Odborná učiliště

- kuchařské práce, šití oděvů, obuvnické práce, keramické práce, cukrářské práce, malířské a natěračské práce, truhlářské práce, sklenářské práce, atd.
- Hradec Králové, Praha, Brno, České Budějovice

Studium sluchově postižených na vysokých školách

■ speciální studijní obory pro sluchově postižené tvoří:

- * „**Výchovná dramatika neslyšících**“ realizovaná na JAMU v Brně, Divadelní fakulta
- * „**Čeština v komunikaci neslyšících**“ na Filozofické fakultě UK v Praze, Ústav českého jazyka a teorie komunikace

* **jiné studijní obory** jsou sluchově postiženým studentům přístupny v integrované formě a pro mnohé z nich je to vlastně první společné vzdělávání s intaktní populací.

Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky – Teiresiás

- zřídila ho Masarykova univerzita v Brně v roce 2000
- jeho úkolem je:
  - zajišťovat, aby studijní obory akreditované na univerzitě byly v největší možné míře přístupné také studentům nevidomým a slabozrakým, neslyšícím a nedoslýchavým, s pohybovým handicapem, případně jinak postiženým.
- samostatné univerzitní pracoviště spolupracující se Studijním odborem a Akademickým psychodiagnostickým centrem Rektorátu MU, dále Poradenským centrem, Centrem jazykového vzdělávání a dalšími společnými pracovišti MU.
- je výukovým centrem s rozsáhlou vlastní výukou (lektorské kurzy doplňující nebo nahrazující řádnou výuku, kurzy celoživotního vzdělávání),
- má vlastní celouniverzitní studijní oddělení s právem registrace, zápisu a průběžné kontroly studia postižených studentů v Informačním systému MU,
- je i poradenským a metodickým centrem pro středoškolské studenty
- je výzkumným pracovištěm s vývojem vlastních technologických řešení,
- a jako jediné v republice má charakter brailleského vydavatelství, celostátní vysokoškolské knihovny, tlumočnického centra a asistentského dispečinku.

Samotným postiženým osobám zajišťuje Teiresiás speciálně služby:

- poradenství o možnostech studia pro handicapované na MU
- poradenství o průběhu přijímacích řízení a organizaci studia s handicapem
- organizační zajištění zkoušek, registrace, zápisu, studentské úřední dokumentace, tisku
- poradenské a organizační zajištění individuálního studijního plánu a speciální výuky
- možnost využití speciální studovny s knihovnou a tiskárnou

- kurzy informačních technologií se zaměřením na konkrétní handicap a konkrétní typ odborné práce
- zápůjčky hardwaru a softwaru pro konkrétní typ odborné práce s handicapem
- nácvik prostorové orientace zrakově postižených
- dispečink digitalizačních a tiskových služeb
- dispečink překladatelských a tlumočnických služeb pro sluchově postižené
- dispečink asistentů služeb

Literatura:

- **HORÁKOVÁ, R. Úvod do surdopedie.** In Pipeková, J. (ed.) *Kapitoly ze speciální pedagogiky*. Brno: MU, 2006, s. 127-143.
- **SOBOTKOVÁ, A. Včasná diagnostika a pedagogická intervence u dětí se sluchovým postižením jako úkol SPC,** In VÍTKOVÁ, M.: *Otázky speciálně pedagogického poradenství*, Brno, MSD, 2003.
- **KOMORNÁ, M.** Systém vzdělávání osob se sluchovým postižením v ČR a specifika vzdělávacích metod při výuce. ČKTZJ, o.s., 2008

- **Hypertextové odkazy:**

www.tamtam-praha.cz, www.frpsp.cz, www.ruce.cz, www.teiresias.muni.cz